

G.Umbrasienė-Atliekų tvarkymo sistemoje visiška migla. Atliekų kiekiai mažėja. Jų tvarkymo kaštai - ne.

Praeitą savaitę dalyvavome Rožyno seniūnaitės Romos Šerplienės organizuotame susitikime su valdžia atliekų tvarkymo mokečių klausimu. Galima praleisti pro ausis, kad nauja dvinarė kaina buvo eksperimentas, vienintelis Europoje, nors šiaip jau ekonomika (įskaitant kainodarą) nepripažįsta eksperimentų su žmonėmis. Galima net nematyti, kad yra savivaldybių, tokios kainos iki šiol nenustačiusių, nes tai buvo tik rekomendacija. Nes yra blogesnių dalykų: žmonėms buvo paaiškinta, kad kainodara remiasi solidarumo, proporcingumo ir sąnaudų padengimo principais. Ir jei žmonėms galėjo pasirodyti, kad proporcingumas - mokėti, pagal faktinę taršą, solidarumas - kai solidarizuojasi mokantys ir pajamas gaunantys, teko nusivilti: abu šie principai tarnauja trečiajam - kad visos atliekų tvarkymo sąnaudos būtų padengtos mokesčių mokėtojų pinigais. Ir tai būtų taip pat logiška, jeigu atliekų tvarkyme būtų konkurencija, nes konkuruojama mažesnėmis kainomis ir sąnaudomis. Bet taip nėra. Skačiuojame - mokėtojų ir teršiančiųjų vis mažėja, o atliekų tvarkymo kaštai - ne. Dar visi sąmonėjame ir rūšiuojame. Atliekų kiekiai mažėja. Jų tvarkymo kaštai - ne. Kaip keisis kainos? Administracijos direktorius „R. Pauža pripažįsta negalintis patvirtinti, kad perskaičiavus mokestį už atliekų tvarkymą panevėžiečiams jis nuo 2018-ųjų mažės. „Visi tikisi, kad mažės, bet jis gali ir didėti. Mokestis priklausys nuo atliekų kiekio, nes už jų sutvarkymą reikia sumokėti“, - teigė direktorius.“ Ir jis teisus. Jeigu neatpainiosime, ką nuosekliai per daug metų supainiojome, taip ir bus. Jeigu vienodai mokės rūšiuojantys ir nerūšiuojantys, nes „rūšiuojantys gavo nemokamus kontenerius ir jie aptarnaujami už tą pačią kainą“. Suprask - rūšiuojantys gavo extra naudos ir nesvarbu, kad rūšiuotos atliekos keliskart po to parduodamos. Girdisi beveik, jog nerūšiuojantys solidariai dengia rūšiavimo kaštus? Ir kam tada rūšiuoti, nes mokėti vis tiek reikia už „normatyvinį“ kiekį ir jis vienodas ir rūšiuojančiam, ir šiukšles krosnyje deginančiam? Taigi sistemoje - visiška migla. Žmonės skirstydami kalbėjo, kad jie pasirengę mokėti ir didesnę kainą, bet nori žinoti už ką - už faktinius atliekų kiekius. Atliekų tvarkytojai pasakytų - aha, tada pradės tas atliekas miškuose palikinėt, nes juk tie taupytojai yra vos ne potencialūs nusikaltėliai. Išvada - kontroliuoti ekologinę situaciją - sunku, pakelti kainas - lengva. Manau, jog ir pastovi kainos dalis buvo sugalvota būtent tam - kad paimti pinigus sąnaudoms dengti, teršėjų skaičiui ir taršai mažėjant. Net dėl visuomenės spaudimo perėjus prie faktinių atliekų kiekių fiksavimo, pastovi kainos dalis leistų dar neatpainioti supainiotų galų. O jau laikas tai daryti.

